ROMEO

WILLIAM
SHAKESPEARE

TIMON ATHÉNSKÝ

TIMON OF ATHENS

NAKLADATELSTVÍ ROMEO

Přeložil Jiří Josek

Tato kniha vychází za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky.

Translation, Preface, and Commentary © Jiří Josek, 2014
ISBN 978-80-86573-35-9

PŘEDMLUVA

Timon Athénský je dramatem člověka, který nečekaně přichází o své idealistické představy o sobě a o světě a jenž v zoufalství a zklamání tento svět i sám sebe zavrhne. Zároveň hra přináší krutě ironický obraz rozvrácené a zkorumpované společnosti.

William Shakespeare často hledal příběhy svých her v odlehlých časech a místech, ale vyprávěl je o své době a pro své současníky. S nástupem Stuartovců na trůn prochází Anglie citelnou proměnou. Končí éra přehledného světa feudalismu, svět se rozšiřuje o nové kontinenty, přeskupuje se sociální uspořádání v zemi, kde více než kdy jindy začínají vládnout peníze. Nazrávající rozpory vyvrcholí za několik let občanskou válkou (1642–1649).

Změna společenské atmosféry se promítá do dramat, která Shakespeare napsal po přelomu století. V jeho hrách postupně sílí pocity skepse a kritického pohledu na společnost. V dramatu **Timon Athénský** autor pak dospívá na samé dno nihilismu, odkud dále již pokračovat nelze. Však se také po této hře jeho tvorba zásadním způsobem promění a Shakespeare se v následujících „romancích" od tíživé současnosti odpoutá a vydá se do sfér pohádkové fantazie.

Shakespeare příběh odehrávající se v prostředí Athén v 5. století před naším letopočtem napsal snad někdy kolem roku 1608, zřejmě až po **Králi Learovi**, s nímž **Timona Athénského** spojují krajní pocity zmaru a zániku, a po **Antoniovi a Kleopatře** a **Coriolanovi**, které rovněž vycházejí z Plútarchových *Životopisů slavných Řeků a Římanů*. Pro tuto hru dramatik čerpal především ze *Života Marka Antonia*, kde se o podivínském Timonovi krátce vypráví. Příběh pak zřejmě převzal z Lúkianova dialogu *Timon čili misantrop*. Dochovala se i soudobá anonymní komická hra *Timon*, která má sice se Shakespearovým dramatem řadu shod, ale je možné, že vznikla později a pod jeho vlivem. Uvažuje se i o nějakém nedochovaném společném zdroji obou těchto zpracování. Ve hře jsou také ozvuky z bible a dalších pramenů.

Zdá se, že za Shakespearova života **Timon Athénský** tiskem nevyšel. Byl pod názvem *The Life of Timon of Athens* zařazen až do foliového vydání souboru třiceti šesti Shakespearových her z roku 1623, a sice mezi tragédie. Tomuto žánru se ale vymyká. Pro značnou míru sarkasmu někteří badatelé přirovnávají hru dokonce ke groteskní komedii **Troilus a Kressida**.

Nedochoval se doklad o tom, že by se **Timon Athénský** za Shakespearova života objevil na jevišti. Nicméně vyskytla se i hypotéza, že drama bylo psáno pro vzdělané publikum, hrálo se na právnické koleji a že autor sám ve hře vystupoval v roli Básníka.

Stejně jako je nejasné žánrové vymezení hry, v souvislosti s ní se vynořuje i mnoho dalších otázek a dohadů. Především je část kritiků přesvědčená o tom, že **Timon Athénský** je výsledkem spolupráce Shakespeara, který je autorem začátku a konce hry, a Thomase Middletona, který napsal část střední. S tím ale jiní nesouhlasí a textologické důkazy prvních vyvracejí poukazováním na jednotnou metaforiku v celé hře. Další tradované tvrzení považuje hru za nedokončenou. Jiní připouštějí, že text vykazuje nesporné nedostatky, ale jsou toho názoru, že hře nic podstatného nechybí. Rozporné je nakonec i samotné hodnocení hry kritiky. Někteří ji považují za nepodařenou, jiní naopak za nedoceněné geniální drama.

Fakt je, že se **Timon Athénský** v jedné zásadní věci z dramatikova kánonu vymyká. Na rozdíl od jiných her, ve kterých autor vytváří dramatické situace a v nich nechá postavy mluvit samy za sebe, přičemž hodnocení jejich motivací a povah ponechá na divákovi a svůj vlastní názor ukrývá v pozadí, v tomto dramatu jako by sám ze hry vystupuje a nejen že varovně zvedá prst, ale přímo ukazuje palcem k zemi. Píše tak hru, která v jistém smyslu připomíná staré „morality" soustřeďující se na trojici věčných témat: Přírodu, Umění a Štěstěnu. Všech těchto témat se Shakespeare dotýká, ale silou myšlenek, filozofickou hloubkou, drásavým humorem a básnickou silou pozvedává tuto „moralitu" na drama zcela nové a moderní.

O čem tedy vlastně hra je? Příběh má jednoduchý a zčásti nepůvodní. Timon je boháč, který marnotratně rozdává pokryteckým přátelům peníze a dary, až se vydá ze všeho, a když pak žádá přátele o pomoc, nikdo mu nic nedá. Timon proto zavrhne společnost a celý svět a odejde z města do divočiny. Tam nachází zlatý poklad. Athéňané se o nálezu doslechnou a jednotlivě i po skupinkách za Timonem běží s vidinou dalších darů. Timon jim skutečně zlato věnuje, ovšem jen s tou podmínkou, že ho použijí ke konání zla a naplní tak jeho pomstu. Drama vyústí v překvapivý závěr, naplněný tragickou ironií.

Hlavní roli ve hře hrají peníze, ale o ně primárně nejde. Autora spíš zajímá hledání identity člověka a jeho místa ve světě. Uvědomuje si nesmyslnost života, který je definován pouze hmotnými statky, a odsuzuje společnost, která je na redukci člověka na peníze postavena. Přestože hra zachovává klasickou dramatickou strukturu, dramatické dějové zvraty jsou zde především střety idejí a postojů a dramatičnost děje tu ustupuje dramatickému procesu poznávání sama sebe.

Snobskou a pokryteckou společnost, která Timona zpočátku obklopuje, představují dva umělci: Básník a Malíř. Tito dva „vyžírkové", jejichž hlavním zájmem je, jak své „umění" Timonovi prodat, reprezentují komickou a satirickou polohu dramatu. Podobnou roli má i skupina lichvářů a jejich sluhů nebo horda místních lupičů. Od nich se odlišuje zprvu až sentimentální postava dobrého správce Flavia, který jako jediný stojí při Timonovi, ale nakonec se i on s penězi z příběhu vytratí. Zcela jinou polohu do hry pak vnáší filozof Apemantus, historická postava, kterou si však dramatik upravil po svém. Apemantus je zde Timonovým „šaškem", člověkem, jemuž Timon dopřává, aby mu říkal nepříjemnou pravdu, a který hlásá všemi vysmívané ideje askeze a morálky. Jakousi paralelou k Timonovu příběhu je souběžný příběh další historické postavy, vojevůdce Alkibiada, opět přizpůsobený autorovým záměrům. Alkibiades jako Timon zažívá od zkorumpovaných athénských vládců křivdu, za kterou je odhodlán se krutě pomstít. Ale zatímco Timon volí pád a nekompromisní konec, Alkibiades volí cestu vzhůru za cenu toho, že se až příliš snadno nechá vládci koupit a stává se právě tím, proti čemu byl odhodlán bojovat.

Timon Athénský je krutá hra. Je do té míry osobní a zaujatá, až svádí k domněnce, že se tu autor „vypsal" ze svých osobních traumat. Je to hra, která se stejně jako **Král Lear** ve své původní podobě dlouho nehrála a musela být předělána podle požadavků dobového vkusu. První razantní adaptace z roku 1678 obohatila Timonův osud o milostné dobrodružství, další verze z roku 1771 upravila především závěr, v němž umírající Timon dává požehnání Alkibiadovi a své ctnostné dceři. Až věk romantismu vzal hru na milost. Text už velmi blízký originálu se dostal na anglické jeviště v roce 1816, kdy slavný herec Edmund Kean ztvárnil Timona jako výraznou individualitu.

Timon Athénský je obtížná hra, plná lamentací a spílání i otevřené společenské kritiky, hra, kterou dramatik předběhl svou dobu a ukázal cestu novým uměleckým směrům. Je to ale hra, v níž i na nevábné a zavrženíhodné skutečnosti nahlíží autor pohledem básníka.

Slunce je zloděj, který okrádá
oceán o vodu. Luna se krade nocí
a šatí svitem ukradeným Slunci.
Moře je lupič, jenž svým příbojem
rozpouští Lunu v slzách. Země živí
kompostem odcizeným z výkalů
všechno, co žije. Celý svět je zloděj.

JIŘÍ JOSEK

TIMON OF ATHENS

TIMON ATHÉNSKÝ

DRAMATIS PERSONAE

TIMON OF ATHENS
APEMANTUS, a churlish philosopher
FLAVIUS, Timon's steward
ALCIBIADES, an Athenian captain
LUCIUS, LUCULLUS, SEMPRONIUS } flattering lords
VENTIDIUS, one of Timon's false friends
FLAMINIUS, LUCILIUS, SERVILIUS } servants to Timon
A POET
A PAINTER
A JEWELLER
MERCHANT
AN OLD MAN
A PAGE
A FOOL
CAPHIS, PHILOTUS, TITUS, HORTENSIUS } servants to Timon's creditors
TIMANDRA, PHRYNIA } mistresses to Alcibiades
HOSTILIUS and two other strangers
CUPID and Amazons in the Masque
Senators, lords, soldiers, bandits, messangers and attendants

SCENE: Athens and the woods nearby

OSOBY

TIMON ATHÉNSKÝ
APEMANTUS, cynický filozof
FLAVIUS, Timonův správce
ALKIBIADES, athénský vojevůdce
LUCIUS, LUKULUS, SEMPRONIUS } lichotníci
VENTIDIUS, jeden z Timonových falešných přátel
FLAMINIUS, LUCILIUS, SERVILIUS } Timonovi sloužící
BÁSNÍK
MALÍŘ
KLENOTNÍK
KUPEC
STARÝ PÁN
PÁŽE
ŠAŠEK
KAFIS, FILOTUS, TITUS, HORTENSIUS } sluhové Timonových věřitelů
TIMANDRA, FRYNIA } Alkibiadovy milenky
HOSTILIUS a další dva cizí pánové
AMOR a Amazonky v masce
Senátoři, pánové, vojáci, lupiči, poslové a sloužící

MÍSTO DĚJE: Athény a nedaleký les

ACT I.

Scene 1.
Athens. A hall in Timon's house.

Enter Poet, Painter, Jeweller, Merchant, and others, at several doors.

POET Good day, sir.

PAINTER I am glad you're well.

POET I have not seen you long. How goes the world?

PAINTER It wears, sir, as it grows.

POET Ay, that's well known.
But what particular rarity? What strange,
Which manifold record not matches? See,
Magic of bounty! All these spirits thy power
Hath conjured to attend. I know the merchant.

PAINTER I know them both; th' other's a jeweller.

MERCHANT O, 'tis a worthy lord.

JEWELLER Nay, that's most fixed.

MERCHANT A most incomparable man, breathed, as it were,
To an untirable and continuate goodness.
He passes.

JEWELLER I have a jewel here –

MERCHANT O, pray, let's see't. For the Lord Timon, sir?

JEWELLER If he will touch the estimate, but for that –

POET *(Reciting to himself)*
'When we for recompense have praised the vile,
It stains the glory in that happy verse
Which aptly sings the good.'

MERCHANT *(Looking at the jewel)* 'Tis a good form.

JEWELLER And rich. Here is a water, look ye.

PAINTER You are rapt, sir, in some work, some dedication
To the great lord.

POET A thing slipped idly from me.
Our poesy is as a gum, which oozes

JEDNÁNÍ I.

Scéna 1.
Athény. V hale Timonova domu.

Vystoupí z různých stran Básník, Malíř, Klenotník, Kupec a další.

BÁSNÍK Dobrý den, mistře.

MALÍŘ Jsem rád, že jste zdráv.

BÁSNÍK Neviděl jsem vás dlouho. Jak jde život?

MALÍŘ Jde to, ale dře to.

BÁSNÍK Známá věc.
O něčem pikantnějším nevíte?
O něčem nevídaném? Pohleďte,
co duchů z podzemí sem přivábila
magie štědrosti. Tamtoho kupce znám.

MALÍŘ Znám oba. Ten vedle je klenotník.

KUPEC Timon je vzácný pán.

KLENOTNÍK To bezpochyby.

KUPEC Takový druhý není. Neúnavně
a neochvějně slouží dobru. Nikdo
se mu v tom nevyrovná.

KLENOTNÍK Mám tu šperk –

KUPEC Ukažte! To pro pana Timona?

KLENOTNÍK Když zaplatí, co stojí. Ale o tom –

BÁSNÍK *(Recituje si pro sebe)*
„Kdo ziskuchtivě opěvuje zlo,
ten znesvěcuje poezii, která
by měla sloužit dobru."

KUPEC *(Prohlíží si šperk)* Hezký kousek.

KLENOTNÍK A hodně drahý. Vidíte ten lesk?

MALÍŘ Skládáte, pane, verše? Dedikaci
pro pana Timona?

BÁSNÍK Uklouzlo mi to.
Poezie je jako pryskyřice,

From whence 'tis nourished; the fire i' the flint
Shows not till it be struck; our gentle flame
Provokes itself and like the current flies
Each bound it chases. What have you there?

PAINTER A picture, sir. When comes your book forth?

POET Upon the heels of my presentment, sir.
Let's see your piece.

PAINTER 'Tis a good piece.

POET So 'tis. This comes off well and excellent.

PAINTER Indifferent.

POET Admirable. How this grace
Speaks his own standing! What a mental power
This eye shoots forth! How big imagination
Moves in this lip! To the dumbness of the gesture
One might interpret.

PAINTER It is a pretty mocking of the life.
Here is a touch; is't good?

POET I will say of it,
It tutors nature. Artificial strife
Lives in these touches, livelier than life.

Enter certain senators, and pass over.

PAINTER How this lord is followed!

POET The senators of Athens. Happy man!

PAINTER Look, more!

POET You see this confluence, this great flood of visitors.
I have, in this rough work, shaped out a man,
Whom this beneath world doth embrace and hug
With amplest entertainment. My free drift
Halts not particularly, but moves itself
In a wide sea of wax. No levelled malice
Infects one comma in the course I hold;
But flies an eagle flight, bold and forth on,
Leaving no tract behind.

PAINTER How shall I understand you?

POET I will unbolt to you.
You see how all conditions, how all minds,
As well of glib and slippery creatures as
Of grave and austere quality, tender down
Their services to Lord Timon. His large fortune
Upon his good and gracious nature hanging

prýštící z těla tvůrce. Křesadlem
musíte udeřit, než plamen vzplane,
však v básníkovi plamen stále sálá,
bez vnějších vznětů. Co vy jste mu přines?

MALÍŘ Obraz. Kdy chcete knihu vydat, pane?

BÁSNÍK Hned poté, co s ní pána seznámím.
Ukažte mi ho.

MALÍŘ Myslím, že se poved.

BÁSNÍK To tedy ano. Je to nádhera.

MALÍŘ Přeháníte.

BÁSNÍK Je pozoruhodný!
Jak výmluvný je už ten jeho postoj!
Jak oduševněle se tváří! Ze rtů
lze vyčíst, jak má bujnou fantazii.
To gesto říká vše.

MALÍŘ Je to jen nápodoba života.
Tenhle tah není špatný, že?

BÁSNÍK Je skvělý.
Je vzorem přírodě. Zde umění
svou životností překonává život.

Vystoupí několik senátorů a přejdou kolem.

MALÍŘ Všichni se za ním hrnou!

BÁSNÍK I senátoři z Athén. Šťastný muž!

MALÍŘ Pohleďte, další!

BÁSNÍK Taková sešlost! Tolik návštěvníků!
V té neumělé básni líčím muže,
jehož ti pod ním s láskou obdivují
a koří se mu. Nejsem svazován
jednotlivostmi, nechávám se nést
příbojem veršů. Ani slabikou
se přitom do nikoho nestrefuji.
Svobodně jako orel letí vpřed
má báseň, aniž ohlíží se zpět.

MALÍŘ Jak tomu mám rozumět?

BÁSNÍK Vysvětlím vám to.
Zde bez výjimky lidé všeho druhu,
prohnaní, nízcí patolízalové
i lidé vážení, nabízejí
své služby panu Timonovi. Jeho
obrovský majetek i laskavost

Subdues and properties to his love and tendance
All sorts of hearts; yea, from the glass-faced flatterer
To Apemantus, that few things loves better
Than to abhor himself. Even he drops down
The knee before him, and returns in peace
Most rich in Timon's nod.

PAINTER I saw them speak together.

POET Sir, I have upon a high and pleasant hill
Feigned Fortune to be throned. The base o' the mount
Is ranked with all deserts, all kind of natures,
That labour on the bosom of this sphere
To propagate their states. Amongst them all,
Whose eyes are on this sovereign lady fixed,
One do I personate of Lord Timon's frame,
Whom Fortune with her ivory hand wafts to her;
Whose present grace to present slaves and servants
Translates his rivals.

PAINTER 'Tis conceived to scope.
This throne, this Fortune, and this hill, methinks,
With one man beckoned from the rest below,
Bowing his head against the sleepy mount
To climb his happiness, would be well expressed
In our condition.

POET Nay, sir, but hear me on.
All those which were his fellows but of late,
Some better than his value, on the moment
Follow his strides, his lobbies fill with tendance,
Rain sacrificial whisperings in his ear,
Make sacred even his stirrup, and through him
Drink the free air.

PAINTER Ay, marry, what of these?

POET When Fortune in her shift and change of mood
Spurns down her late beloved, all his dependants
Which laboured after him to the mountain's top
Even on their knees and hands, let him slip down,
Not one accompanying his declining foot.

PAINTER 'Tis common:
A thousand moral paintings I can show
That shall demonstrate these quick blows of Fortune's
More pregnantly than words. Yet you do well
To show Lord Timon that mean eyes have seen
The foot above the head.

si umí podrobit a získat všechny.
Od bezostyšných pochlebovačů
po Apemanta, který nenávidí
všechny i sebe, ale před Timonem
kolena srazí k zemi a je šťastný,
když na něho pán kývne.

MALÍŘ Viděl jsem, jak si povídali.

BÁSNÍK V mé básni je krásná vysoká hora,
na které trůní Štěstěna, a zdola
se vzhůru po ní škrábou davy lidí
všech možných typů, co si chtějí zlepšit
své postavení. Jedním z těch, kdo vzhlíží
s nadějí k mocné panovnici,
je muž podobný panu Timonovi.
Na něj Štěstěna pouze kývne prstem
a rázem zarazí všem kolem postup
a jeho povýší.

MALÍŘ Ta metafora
se Štěstěnou trůnící na kopci,
jež vybere si z davu pod sebou
jednoho, jenž si razí cestu vzhůru
ke štěstí, odpovídá přesně tomu,
v čem žijem.

BÁSNÍK Jistě. Ale dopovím to.
Pak všichni jeho přátelé a známí,
z nichž někteří jsou lepší, než je on,
se hrnou za ním, plní jeho sály,
jeho sluch kropí vláhou lichotek
a nastavují záda, po nichž on
se dere výš.

MALÍŘ A co s nimi má být?

BÁSNÍK Když Štěstěna z náhlého rozmaru
odvrhne svého miláčka, pak ti,
kteří se pro něj mohli přetrhnout,
když stoupal nahoru, při jeho pádu
se po něm ani neohlédnou.

MALÍŘ Tak už to chodí:
Tisíce mravoučných obrazů
líčí ty náhlé zvraty osudu
pregnantněji než slova. Chvályhodně
však Timonovi ukazujete,
že na každého může jednou dojít.

Trumpets sound. Enter Timon, addressing himself courteously to every suitor; a Messenger from Ventidius talking with him; Lucilius and other servants following.

TIMON Imprisoned is he, say you?

MESSENGER Ay, my good lord. Five talents is his debt,
His means most short, his creditors most strait.
Your honourable letter he desires
To those have shut him up; which failing,
Periods his comfort.

TIMON Noble Ventidius! Well;
I am not of that feather to shake off
My friend when he must need me. I do know him
A gentleman that well deserves a help.
Which he shall have. I'll pay the debt, and free him.

MESSENGER Your lordship ever binds him.

TIMON Commend me to him. I will send his ransom;
And being enfranchised, bid him come to me.
'Tis not enough to help the feeble up,
But to support him after. Fare you well.

MESSENGER All happiness to your honour!

Exit.

Enter Old Man from Athens.

OLD MAN Lord Timon, hear me speak.

TIMON Freely, good father.

OLD MAN Thou hast a servant named Lucilius.

TIMON I have so. What of him?

OLD MAN Most noble Timon, call the man before thee.

TIMON Attends he here, or no? Lucilius!

LUCILIUS Here, at your lordship's service.

OLD MAN This fellow here, Lord Timon, this thy creature,
By night frequents my house. I am a man
That from my first have been inclined to thrift;
And my estate deserves an heir more raised
Than one which holds a trencher.

TIMON Well; what further?

OLD MAN One only daughter have I, no kin else,
On whom I may confer what I have got.
The maid is fair, o' the youngest for a bride,
And I have bred her at my dearest cost
In qualities of the best. This man of thine

Fanfára. Vystoupí Timon a zdvořile obchází a vítá své hosty. Vystoupí Posel od Ventidia a hovoří s ním. Lucilius a jiní sloužící tomu přihlížejí.

TIMON Říkáte, že je ve vězení?

POSEL Dluží pět tisíc. Je teď bez peněz,
a věřitelé jsou neúprosní.
Doufá, že dopis od vás, vzácný pane,
by mohl obměkčit ty, co ho vězní.
Jinak je ztracen.

TIMON Drahý Ventidius!
Copak se můžu zády obrátit
k příteli v nouzi? Dobře vím, že si
zaslouží pomoc. Poskytnu mu ji.
Zaplatím dluh a jeho osvobodím.

POSEL Bude vám, pane, velmi zavázán.

TIMON Pozdravujte ho. Výkupné hned pošlu.
A až ho pustí, ať se u mě staví.
Nestačí jenom tahat slabé z louže,
je potřeba je držet nad vodou. Sbohem.

POSEL Přeji vám hodně štěstí, pane!

Odejde.

Vystoupí Starý pán z Athén.

STARÝ PÁN Pane Timone, vyslyšte mě.

TIMON Mluvte.

STARÝ PÁN Vy máte sluhu jménem Lucilius?

TIMON Mám. Proč se ptáte?

STARÝ PÁN Mohl byste ho, prosím, zavolat?

TIMON Je vůbec tady? Lucilie!

LUCILIUS Přejete si, můj pane?

STARÝ PÁN Tenhle váš poskok, pane Timone,
se každou noc k nám vkrádá do domu.
Už od mládí jsem těžce střádal jmění
a nechci, aby po mně všechno zdědil
ten šupák s prázdnou kapsou.

TIMON To je vše?

STARÝ PÁN Mám jenom jednu dceru, které jsem
chtěl odkázat veškerý majetek.
Je milá, krásná, právě na vdávání,
vychoval jsem ji nejlíp, jak to šlo.
A ten chlap od vás ji chce pro sebe.

Attempts her love. I prithee, noble lord,
Join with me to forbid him her resort;
Myself have spoke in vain.

TIMON The man is honest.

OLD MAN Therefore he will be, Timon.
His honesty rewards him in itself;
It must not bear my daughter.

TIMON Does she love him?

OLD MAN She is young and apt.
Our own precedent passions do instruct us
What levity's in youth.

TIMON *(To Lucilius)* Love you the maid?

LUCILIUS Ay, my good lord, and she accepts of it.

OLD MAN If in her marriage my consent be missing,
I call the gods to witness, I will choose
Mine heir from forth the beggars of the world,
And dispossess her all.

TIMON How shall she be endowed,
If she be mated with an equal husband?

OLD MAN Three talents on the present; in future, all.

TIMON This gentleman of mine hath served me long.
To build his fortune I will strain a little,
For 'tis a bond in men. Give him thy daughter.
What you bestow, in him I'll counterpoise,
And make him weigh with her.

OLD MAN Most noble lord,
Pawn me to this your honour, she is his.

TIMON My hand to thee; mine honour on my promise.

LUCILIUS Humbly I thank your lordship. Never may
The state or fortune fall into my keeping,
Which is not owed to you!

Exeunt Lucilius and Old Athenian.

POET Vouchsafe my labour, and long live your lordship!

TIMON I thank you; you shall hear from me anon.
Go not away. What have you there, my friend?

PAINTER A piece of painting, which I do beseech
Your lordship to accept.

TIMON Painting is welcome.
The painting is almost the natural man;

Prosím vás, vzácný pane, domluvte mu,
a zakažte mu za ní dolézat,
když na mne nedá.

TIMON Je to čestný muž.

STARÝ PÁN Tak ať se čestně chová. Jeho čest
mu za to bude čestnou odplatou
a nemusí mi nečestně krást dceru.

TIMON Ona ho miluje?

STARÝ PÁN Je ještě mladá.
A snadno naletí. Však všichni víme,
jak bláznivé je mládí.

TIMON *(K Luciliovi)* Miluješ ji?

LUCILIUS Miluji, pane. A ona mne taky.

STARÝ PÁN Vezmou-li se bez mého souhlasu,
pak při nebi přísahám, že své jmění
odkážu poslednímu žebrákovi
a dceru vydědím.

TIMON A co jí dáte,
jestli si vezme sobě rovného?

STARÝ PÁN Hned dvacet tisíc a v budoucnu vše.

TIMON Ten muž je u mě dlouho. Uskrovním se
a založím ho ze svého. Vždyť lidé
si musí pomáhat. Dej mu svou dceru,
a co jí dáš, on získá ode mne,
aby si byli rovni.

STARÝ PÁN Vzácný pane,
když zaručíte se svou ctí, je jeho.

TIMON Zde je má ruka a mé čestné slovo.

LUCILIUS Pokorné díky, pane. Do smrti
jsem vaším dlužníkem, a co mi patří,
patří i vám!

Odejdou Lucilius a Starý pán.

BÁSNÍK Zde k vaší poctě ukázka mé práce!

TIMON Děkuji pěkně. Hned za vámi přijdu.
Nechoďte pryč. Co máte, příteli?

MALÍŘ Obrázek pro vás. Prosím, přijměte ho,
vážený pane.

TIMON Obrazy mám rád.
Člověka zobrazují pravdivě.

or since dishonour traffics with man's nature,
He is but outside. These pencilled figures are
Even such as they give out. I like your work;
And you shall find I like it. Wait attendance
Till you hear further from me.

PAINTER The gods preserve ye!

TIMON Well fare you, gentleman. Give me your hand;
We must needs dine together. – Sir, your jewel
Hath suffered under praise.

JEWELLER What, my lord, dispraise?

TIMON A mere satiety of commendations.
If I should pay you for't as 'tis extolled,
It would unclew me quite.

JEWELLER My lord, 'tis rated
As those which sell would give. But you well know,
Things of like value differing in the owners
Are prized by their masters. Believe 't, dear lord,
You mend the jewel by the wearing it.

TIMON Well mocked.

MERCHANT No, my good lord; he speaks the common tongue,
Which all men speak with him.

TIMON Look, who comes here. Will you be chid?

Enter Apemantus.

JEWELLER We'll bear, with your lordship.

MERCHANT He'll spare none.

TIMON Good morrow to thee, gentle Apemantus!

APEMANTUS Till I be gentle, stay thou for thy good morrow;
When thou art Timon's dog, and these knaves honest.

TIMON Why dost thou call them knaves? Thou know'st them not.

APEMANTUS Are they not Athenians?

TIMON Yes.

APEMANTUS Then I repent not.

JEWELLER You know me, Apemantus?

APEMANTUS Thou know'st I do. I called thee by thy name.

TIMON Thou art proud, Apemantus.

APEMANTUS Of nothing so much as that I am not like Timon.

TIMON Whither art going?

Nečestný člověk může ukazovat
svou vnější slupku. Ale obrazy
prozrazují i duši. Líbí se mi,
což poznáte i jinak. Vyčkejte
a domluvíme se.

MALÍŘ Žehnej vám nebe!

TIMON Dobrý den, pane. Podejte mi ruku.
Půjdeme spolu na oběd. – Váš klenot
je bezcenný.

KLENOTNÍK Bezcenný? To snad ne.

TIMON Všichni ho chválí tak, že žádná cena
ho dostatečně neocení, proto
je bezcenný.

KLENOTNÍK Cenu mu dává kupec
a ocení ho ten, kdo zaplatí.
Stejně hodnotné věci ale mají
rozličnou cenu. Vy tu cenu, pane,
znásobíte, budete-li ho nosit.

TIMON Vtipně řečeno.

KUPEC To nebyl vtip. Tak o vás mluví všichni,
a je to pravda.

TIMON Kdo to k nám jde? Snesete jeho jedy?

Vystoupí Apemantus.

KLENOTNÍK Když vy, my taky.

KUPEC Nikoho nešetří.

TIMON Dobrý večer, milý Apemante.

APEMANTUS Ten bude dobrý, až já budu milý,
a ty budeš jak pes na tuhle verbež.

TIMON Verbež jim říkáš? Ty znáš přítomné?

APEMANTUS Nejsou to Athéňané?

TIMON Jsou.

APEMANTUS Tak právě proto.

KLENOTNÍK Mě znáte, pane Apemante?

APEMANTUS Jistě. Vždyť jsem ti právě řek, co jsi.

TIMON Jsi příliš pyšný, Apemante.

APEMANTUS Jsem pyšný na to, že nejsem jak Timon.

TIMON Kam jdeš?

APEMANTUS To knock out an honest Athenian's brains.
TIMON That's a deed thou'lt die for.
APEMANTUS Right, if doing nothing be death by the law.
TIMON How likest thou this picture, Apemantus?
APEMANTUS The best, for the innocence.
TIMON Wrought he not well that painted it?
APEMANTUS He wrought better that made the painter; and yet he's but a filthy piece of work.
PAINTER You're a dog.
APEMANTUS Thy mother's of my generation. What's she, if I be a dog?
TIMON Wilt dine with me, Apemantus?
APEMANTUS No; I eat not lords.
TIMON An thou shouldst, thou 'ldst anger ladies.
APEMANTUS O, they eat lords; so they come by great bellies.
TIMON That's a lascivious apprehension.
APEMANTUS So thou apprehendest it. Take it for thy labour.
TIMON How dost thou like this jewel, Apemantus?
APEMANTUS Not so well as plain-dealing, which will not cost a man a doit.
TIMON What dost thou think 'tis worth?
APEMANTUS Not worth my thinking. How now, poet!
POET How now, philosopher!
APEMANTUS Thou liest.
POET Art not one?
APEMANTUS Yes.
POET Then I lie not.
APEMANTUS Art not a poet?
POET Yes.
APEMANTUS Then thou liest. Look in thy last work, where thou hast feigned him a worthy fellow.
POET That's not feigned; he is so.
APEMANTUS Yes, he is worthy of thee, and to pay thee for thy labour. He that loves to be flattered is worthy o' the flatterer. Heavens, that I were a lord!
TIMON What wouldst do then, Apemantus?

APEMANTUS Vymlátit mozek z hlavy jednomu ctěnému Athéňanovi.
TIMON Za to je u nás trest smrti.
APEMANTUS No právě. U nás je trest smrti za každou maličkost.
TIMON Líbí se ti ten obraz, Apemante?
APEMANTUS Je to kýč.
TIMON Je to pozoruhodné dílo tohoto malíře.
APEMANTUS Ten malíř je taky pozoruhodné dílo, a přece je to zmetek.
MALÍŘ A ty jsi pes!
APEMANTUS Tvá matka je ze stejného vrhu. Jestli já jsem pes, co je ona?
TIMON Poobědváš se mnou, Apemante?
APEMANTUS Ne, pány nežeru.
TIMON Kdybys je žral, rozhněval bys dámy.
APEMANTUS Ty pány žerou. A pak po nich kynou.
TIMON To byl ale neslušný postřeh.
APEMANTUS Jestli jsi ho postřeh, pak si ho nech.
TIMON Jak se ti líbí tenhle šperk?
APEMANTUS Není hezčí než lezení do zadku, což dneska taky není žádná vzácnost.
TIMON Kolik bys řekl, že stojí?
APEMANTUS Nestojí mi za řeč. Zdravím tě, básníku.
BÁSNÍK Zdravím tě, filozofe!
APEMANTUS Jsi lhář.
BÁSNÍK Copak nejsi filozof?
APEMANTUS Jsem.
BÁSNÍK Tak nejsem lhář.
APEMANTUS Copak nejsi básník?
BÁSNÍK Jsem.
APEMANTUS Pak jsi lhář. V poslední básni jsi z tohohle udělal vzácného člověka.
BÁSNÍK Neudělal, on přece je vzácný člověk.
APEMANTUS Pro tebe jistě, když tě za to platí. Kdo si potrpí na lichotky, je hoden svého lichotníka. Kéž bych já byl velký pán!
TIMON A co bys dělal, Apemante?

APEMANTUS E'en as Apemantus does now; hate a lord with my heart.
TIMON What, thyself?
APEMANTUS Ay.
TIMON Wherefore?
APEMANTUS That I had no angry wit to be a lord.
Art not thou a merchant?
MERCHANT Ay, Apemantus.
APEMANTUS Traffic confound thee, if the gods will not!
MERCHANT If traffic do it, the gods do it.
APEMANTUS Traffic's thy god; and thy god confound thee!
Trumpet sounds. Enter a Messenger.
TIMON What trumpet's that?
MESSENGER 'Tis Alcibiades, and some twenty horse,
All of companionship.
TIMON Pray, entertain them; give them guide to us.
Exeunt some attendants.
You must needs dine with me. Go not you hence
Till I have thanked you. When dinner's done,
Show me this piece. I am joyful of your sights.
Enter Alcibiades, with the rest.
Most welcome, sir!
APEMANTUS So, so, there!
Aches contract and starve your supple joints!
That there should be small love 'mongst these sweet knaves,
And all this courtesy! The strain of man's bred out
Into baboon and monkey.
ALCIBIADES Sir, you have saved my longing, and I feed
Most hungerly on your sight.
TIMON Right welcome, sir!
Ere we depart, we'll share a bounteous time
In different pleasures. Pray you, let us in.
Exeunt all except Apemantus.
Enter two lords.
1. LORD What time o' day is't, Apemantus?
APEMANTUS Time to be honest.
1. LORD That time serves still.
APEMANTUS The more accursed thou, that still omitt'st it.

APEMANTUS To co teď. Z duše bych nenáviděl velké pány.
TIMON I sama sebe?
APEMANTUS Ano.
TIMON Za co?
APEMANTUS Že jsem se, já vůl, chtěl mezi ně vyšvihnout.
Ty jsi obchodník?
KUPEC Ano.
APEMANTUS Obchod tě zničí, když ne bohové!
KUPEC Bohové mě zničí, když zničí můj obchod.
APEMANTUS Obchod je tvůj bůh a tvůj bůh tě zničí!
Fanfára. Vystoupí Posel.
TIMON Co je to troubení?
POSEL Přijel Alkibiades a asi dvacet vojáků z jeho doprovodu.
TIMON Pozvi je dál, prosím, a přiveď za mnou.
Odejdou sloužící.
Poobědváme spolu. Zůstaňte,
abych vám mohl poděkovat. Po jídle
si dárek prohlédnu. Rád vás tu vidím.
Vystoupí Alkibiades s doprovodem.
Vítám vás, pane!
APEMANTUS No jo! No jo!
Uklaňte se až k smrti, obejdové!
Tváří se na něj sladce,
darebáci,
rádi ho ale nemají! Jak snadno
se lidé zvrhnou do podoby opic.
ALKIBIADES Nemohl jsem se dočkat, pane, až vás
zas uvidím.
TIMON Tak buďte u nás vítán!
A než se zase rozloučíme, ať se
vám u nás líbí. Prosím, pojďte dál.
Odejdou všichni kromě Apemanta.
Vystoupí dva pánové.
1. PÁN Apemante, kolik je hodin?
APEMANTUS Udeřila hodina poctivosti.
1. PÁN Poctivost je přece pro všechny časy.
APEMANTUS Ty na ni nemáš čas nikdy.

2. LORD Thou art going to Lord Timon's feast?
APEMANTUS Ay, to see meat fill knaves and wine heat fools.
2. LORD Fare thee well, fare thee well.
APEMANTUS Thou art a fool to bid me farewell twice.
2. LORD Why, Apemantus?
APEMANTUS Shouldst have kept one to thyself, for I mean to give thee none.
1. LORD Hang thyself!
APEMANTUS No, I will do nothing at thy bidding. Make thy requests to thy friend.
2. LORD Away, unpeaceable dog, or I'll spurn thee hence!
APEMANTUS I will fly, like a dog, the heels o' the ass.
Exit.
1. LORD He's opposite to humanity. Come, shall we in, And taste Lord Timon's bounty? He outgoes The very heart of kindness.
2. LORD He pours it out; Plutus, the god of gold, Is but his steward. No meed, but he repays Sevenfold above itself; no gift to him, But breeds the giver a return exceeding All use of quittance.
1. LORD The noblest mind he carries That ever governed man.
2. LORD Long may he live in fortunes! Shall we in?
1. LORD I'll keep you company.
Exeunt.

Scene 2.
A banqueting-room in Timon's house.

Hautboys playing loud music. A great banquet served in; steward Flavius and others attending; then enter Timon, Alcibiades, lords, senators, and Ventidius. Then comes, dropping, after all, Apemantus, discontentedly, like himself.

VENTIDIUS Most honoured Timon, It hath pleased the gods to remember my father's age, And call him to long peace. He is gone happy, and has left me rich.

2. PÁN Jdeš na hostinu k panu Timonovi?
APEMANTUS Ano. Dívat se na žrouty a na ožralce.
2. PÁN Tak na shledanou, na shledanou.
APEMANTUS Jsi blázen, když se loučíš nadvakrát.
2. PÁN Proč, Apemante?
APEMANTUS Jedno rozloučení sis mohl nechat pro sebe. Protože já se s tebou loučit nebudu.
1. PÁN Vlez mi na záda!
APEMANTUS Mně neporoučej, z toho ti nic nekápne, a radši se jdi lísat ke svému příteli.
2. PÁN Zmiz, ty pse uštěkaná, než tě nakopnu!
APEMANTUS Před kopáním osla se má každý pes na pozoru.
Odejde.
1. PÁN Tohle snad ani není člověk. Pojďme okusit Timonovy štědrosti. V laskavosti mu nikdo není roven.
2. PÁN Rozdává plnými hrstmi. I bůh zlata Plutus je jeho lokaj. Za dar dává sedmkrát víc. Kdo jeho obdaruje, sám sobě poslouží k velkému zisku nad ten nejvyšší úrok.
1. PÁN Velkorysejší člověk na světě neexistuje.
2. PÁN Kéž dál mu přeje štěstí. Půjdeme?
1. PÁN Přidám se k vám.
Odejdou.

Scéna 2.
V hodovním sále Timonova domu.

Hrají hoboje. Správce Flavius a další sloužící prostírají k velké hostině. Vystoupí Timon, Alkibiades, panstvo a senátoři. Přichází Ventidius. Jako poslední se přišourá jako vždy zamračený Apemantus.

VENTIDIUS Vznešený Timone, nebe si vzpomnělo, jak starý je můj otec, a povolalo ho k věčnému míru. Odešel šťasten a já jsem teď boháč.

Then, as in grateful virtue I am bound
To your free heart, I do return those talents,
Doubled with thanks and service, from whose help
I derived liberty.

TIMON O, by no means,
Honest Ventidius; you mistake my love.
I gave it freely ever; and there's none
Can truly say he gives, if he receives.
If our betters play at that game, we must not dare
To imitate them; faults that are rich are fair.

VENTIDIUS A noble spirit!

TIMON Nay, my lords,
(They all stand ceremoniously looking on Timon)
Ceremony was but devised at first
To set a gloss on faint deeds, hollow welcomes,
Recanting goodness, sorry ere 'tis shown;
But where there is true friendship, there needs none.
Pray, sit; more welcome are ye to my fortunes
Than my fortunes to me. *(They sit)*

1. LORD My lord, we always have confessed it.

APEMANTUS Ho, ho, confessed it! Hanged it, have you not?

TIMON O, Apemantus, you are welcome.

APEMANTUS No;
You shall not make me welcome.
I come to have thee thrust me out of doors.

TIMON Fie, thou'rt a churl; ye've got a humour there
Does not become a man. 'tis much to blame.
They say, my lords, 'Ira furor brevis est;'
But yond man is ever angry.
Go, let him have a table by himself,
For he does neither affect company,
Nor is he fit for't, indeed.

APEMANTUS Let me stay at thine apperil, Timon.
I come to observe; I give thee warning on't.

TIMON I take no heed of thee; thou'rt an Athenian,
therefore welcome. I myself would have no power;
prithee, let my meat make thee silent.

APEMANTUS I scorn thy meat; 'twould choke me, for I should
ne'er flatter thee. O you gods, what a number of
men eat Timon, and he sees 'em not! It grieves me
to see so many dip their meat in one man's blood;

Proto vám musím s vřelou vděčností
vrátit ty peníze, co jste mi dal,
a přidávám k nim dvojnásobně díků
za vaši pomoc.

TIMON V žádném případě.
Ventidie, já ti je věnoval
z lásky a rád. Co by to bylo za dar,
kdybych si zpátky bral to, co jsem dal?
Nebuďme jako naši mocipáni,
kteří co neukradnou, to nám zdaní.

VENTIDIUS Jste vskutku šlechetný!

TIMON Ne. Přátelé!
(Všichni stojí a naslouchají Timonovi)
Ceremonie jsou tu od toho,
aby se šperkovala ubohost
a nesrdečnost. Jsou jen zdáním dobra.
U pravých přátel ale nejsou třeba.
Prosím vás, posaďte se, poslužte si,
neboť tak nejlíp posloužíte mně. *(Všichni se posadí)*

1. PÁN Moc dobře víme, jak jste laskavý.

APEMANTUS Ohó! Abyste tohle nevěděli!

TIMON Apemante, vítám tě u nás.

APEMANTUS Ne!
Já nepřišel, abys mě přivítal,
ale abys mě vykop ze dveří.

TIMON Jsi nezdvořák a tohle chování
nesluší nikomu. A tak se styď!
Říká se, že zlost mívá krátký dech,
ale ten pán je zlostný napořád.
Proto sem přineste stůl jenom pro něj.
Nejen že společnost mu neladí,
ten pán se do ní ani nehodí.

APEMANTUS Zůstanu tady na tvé nebezpečí.
Budu si všímat všeho, varuju tě.

TIMON Já si tě ale všímat nebudu. Jsi Athéňan, takže jsi
u mne vítán. A jestli já ti pusu zacpat nesmím,
tak ti ji, doufám, zacpe moje jídlo.

APEMANTUS Kašlu na tvoje jídlo, udusil bych se jím,
kdybych ti měl být za ně vděčný.
Bohové, kolik lidí z Timona tyje,
a on to nevnímá. Je hrozné vidět, jak svá sousta

and all the madness is, he cheers them up too.

I wonder men dare trust themselves with men.
Methinks they should invite them without knives;
Good for their meat, and safer for their lives.

There's much example for't; the fellow that sits
next him now, parts bread with him, pledges the
breath of him in a divided draught, is the readiest
man to kill him. 't has been proved. If I were
a huge man, I should fear to drink at meals;

Lest they should spy my windpipe's dangerous notes.
Great men should drink with harness on their throats.

TIMON My lord, in heart; and let the health go round.

2. LORD Let it flow this way, my good lord.

APEMANTUS Flow this way! A brave fellow! He keeps his tides
well. Those healths will make thee and thy state look ill,
Timon.

Here's that which is too weak to be a sinner,
honest water, which ne'er left man i' the mire.
This and my food are equals; there's no odds.
Feasts are too proud to give thanks to the gods.

Apemantus' grace.

Immortal gods, I crave no pelf;
I pray for no man but myself.
Grant I may never prove so fond,
To trust man on his oath or bond;
Or a harlot, for her weeping;
Or a dog, that seems a-sleeping.
Or a keeper with my freedom;
Or my friends, if I should need 'em.

Amen. So fall to't.
Rich men sin, and I eat root. *(Eats and drinks)*

Much good dich thy good heart, Apemantus!

TIMON Captain Alcibiades, your heart's in the field now.

ALCIBIADES My heart is ever at your service, my lord.

TIMON You had rather be at a breakfast of enemies than
a dinner of friends.

ALCIBIADES So the were bleeding-new, my lord, there's no meat
like 'em. I could wish my best friend at such a feast.

APEMANTUS Would all those fatterers were thine enemies then,
that then thou mightst kill 'em and bid me to 'em!

namáčejí v jeho krvi, a jeho to ještě těší.

Žasnu nad troufalcem, co jiným věří
a hostům ostré nože k jídlu svěří.
Půjde mu o život hned po večeři.

Je mnoho takových případů. Ten, co sedí vedle něho
a ulamuje s ním ze společného chleba a pije s ním
z jednoho poháru, bude první připraven ho zabít.
Jsou pro to důkazy. Kdybych byl velký pán, měl bych
strach nalévat si víno do krku,

aby lidi neviděli, na čem mi hlava stojí.
Velcí by si měli chránit to, o co se bojí.

TIMON Na zdraví, pane. Nechte ten pohár kolovat.

2. PÁN Na mou stranu, pane, ho dejte do oběhu.

APEMANTUS „Na mou stranu"! Ten se vyzná! Umí se přitočit.
Z těch přípitků na zdraví ti jednou bude moc špatně,
Timone.

Mně slabší pití ke zdraví líp slouží,
voda je mok, co nenechá mě v louži.
Voda a mrkev hoví mému břichu
více než hostina, jež svádí k hříchu.

Slyšte Apemantovu modlitbu:

Nežádám o majetek, nebe,
a modlím se jen sám za sebe,
ať neudělám nikdy chybu,
abych věřil lidským slibům,
děvce, která hořce vzlyká,
psovi, který jenom štěká,
právu, že vyseká mě z basy,
přátelům, přijdou-li zlé časy.

Amen. A dobrou chuť.
Boháči hřeší. Mou stravou mrkev buď! *(Jí a pije)*

Prý je moc dobrá na srdce!

TIMON Alkibiade, vaše srdce je teď asi v poli, viďte.

ALKIBIADES Mé srdce je vždy ve vašich službách, pane.

TIMON Vidím na vás, že byste byl radši na snídani u nepřítele
než na obědě u přátel.

ALKIBIADES Smlsnout si na nepříteli je vždycky pochoutka,
jakou bych přál svým nejlepším přátelům.

APEMANTUS Kéž by byla tahle banda pochlebníků tvými nepřáteli,
a tys mi dopřál, abych si na nich smlsnul s tebou!

1. LORD Might we but have that happiness, my lord, that you would once use our hearts, whereby we might express some part of our zeals, we should think ourselves for ever perfect.

TIMON O, no doubt, my good friends, but the gods themselves have provided that I shall have much help from you. How had you been my friends else? Why have you that charitable title from thousands, did not you chiefly belong to my heart? I have told more of you to myself than you can with modesty speak in your own behalf; and thus far I confirm you. O you gods, think I, what need we have any friends, if we should ne'er have need of 'em? They were the most needless creatures living, should we ne'er have use for 'em, and would most resemble sweet instruments hung up in cases that keep their sounds to themselves. Why, I have often wished myself poorer, that I might come nearer to you. We are born to do benefits. And what better or properer can we can our own than the riches of our friends? O, what a precious comfort 'tis, to have so many, like brothers, commanding one another's fortunes! O joy, e'en made away ere 't can be born! Mine eyes cannot hold out water, methinks. To forget their faults, I drink to you.

APEMANTUS Thou weepest to make them drink, Timon.

2. LORD Joy had the like conception in our eyes
And at that instant like a babe sprung up.

APEMANTUS Ho, ho! I laugh to think that babe a bastard.

3. LORD I promise you, my lord, you moved me much.

APEMANTUS Much!

Tucket, within.

TIMON What means that trump?

Enter a Servant.

How now?

SERVANT Please you, my lord, there are certain ladies most desirous of admittance.

TIMON Ladies! What are their wills?

SERVANT There comes with them a forerunner, my lord, which bears that office, to signify their pleasures.

TIMON I pray, let them be admitted.

1. PÁN Byli bychom šťastni, vzácný pane, kdybyste
mohl vyzkoušet naši lásku a oddanost.
Abychom mohli jednou provždy projevit svůj ryzí charakter.

TIMON Bezpochyby, mí drazí, sama nebesa zařídí,
že jednou budu vaši pomoc potřebovat.
A vy mi budete moci své přátelství dokázat.
Proč bych jinak vám mezi tisíci jinými dával ten hrdý titul přítel, kdybyste nebyli tak blízcí mému srdci? Dokážu o vás říci mnohem víc dobrého, než byste ve své skromnosti sami připustili, a já tak činím. Proč jinak, bohové, bychom potřebovali přátele, než aby nám ve zlých časech přispěchali na pomoc? Kdybychom se bez nich obešli, pak by nebylo zbytečnějších tvorů na světě. Pak by přátelé byli jako hudební instrumenty zavřené do pouzder a uchovávající svou hudbu jenom pro sebe. Často jsem si přál být chudší, jen abych se vám mohl přiblížit. Jsme zrozeni k tomu konat dobro, a to nejlepší a nejvzácnější, co máme, je bohatství našich přátel. Jak konejšivé je vědomí, že všude kolem nás jsou bratři a sestry, kteří žijí pro dobro druhých.
Ó, radosti, musím tě potlačit dřív, než mě přemůžeš.
Oči mě zrazují a neudrží slzy. Odpouštím jim tu chybu a připíjím vám.

APEMANTUS Napájejí se z tvých slz, Timone.

2. PÁN I v našich očích radost počala
a jako děcko řine se teď na svět.

APEMANTUS Ohó! To děcko bude ale pěkný bastard.

3. PÁN Řeknu vám, pane, jsem moc dojatý.

APEMANTUS Moc!

Za scénou znělka.

TIMON Kdopak to hlásí příchod?

Vystoupí Sluha.

Copak?

SLUHA Pane, přišly nějaké dámy a chtěly by s vámi mluvit.

TIMON Dámy? A co si přejí?

SLUHA Přichází s nimi i hlasatel, který má za úkol, aby je k vám uvedl.

TIMON Prosím, ať tedy vstoupí.

Enter Cupid.

CUPID Hail to thee, worthy Timon, and to all
That of his bounties taste! The five best senses
Acknowledge thee their patron; and come freely
To gratulate thy plenteous bosom. Th' ear,
Taste, touch and smell, pleased from thy tale rise;
They only now come but to feast thine eyes.

TIMON They're welcome all; let 'em have kind admittance.
Music, make their welcome!

Exit Cupid.

1. LORD You see, my lord, how ample you're beloved.

Music. Re-enter Cupid with a mask of ladies as Amazons, with lutes in their hands, dancing and playing.

APEMANTUS Hoy-day!
What a sweep of vanity comes this way!
They dance! They are mad women.
Like madness is the glory of this life.
As this pomp shows to a little oil and root.
We make ourselves fools, to disport ourselves;
And spend our flatteries, to drink those men
Upon whose age we void it up again,
With poisonous spite and envy.
Who lives that's not depraved or depraves?
Who dies, that bears not one spurn to their graves
Of their friends' gift?
I should fear those that dance before me now
Would one day stamp upon me. 't has been done;
Men shut their doors against a setting sun.

The lords rise from table, with much adoring of Timon; and to show their loves, each singles out an Amazon, and all dance, men with women, a lofty strain or two to the hautboys, and cease.

TIMON You have done our pleasures much grace, fair ladies,
Set a fair fashion on our entertainment,
Which was not half so beautiful and kind;
You have added worth unto 't and lustre,
And entertained me with mine own device;
I am to thank you for 't.

1. LADY My lord, you take us even at the best.

APEMANTUS 'Faith, for the worst is filthy; and would not hold taking, I doubt me.

TIMON Ladies, there is an idle banquet attends you.

Vystoupí Amor.

AMOR Zdravím tě, vzácný Timone, i tvé
rozmilé hosty! Ty jsi patronem
všech lidských smyslů, zdrojem jejich slasti.
Teď na oplátku sluch, chuť, hmat i čich
se tobě za tvé dary odvděčí
a nesou ti hostinu pro oči.

TIMON Děkuji pěkně. Přiveďte je sem.
A, hudbo, hraj jim na přivítanou!

Odejde Amor.

1. PÁN Vidíte, jak vás všichni mají rádi.

Hudba. Vrací se Amor s dívkami převlečenými za Amazonky, které hrají na loutny a tančí.

APEMANTUS Nádhera!
Jak je to všechno krásně zbytečné!
Tancují! Jako šílené.
Šílenství je tu holdem životu
a žravost výsměchem mé mrkvi s vodou.
Blázníme, abychom se pobavili,
a s lichotkami připíjíme těm,
na které budem zvracet nenávist,
až budou staří. Kdo z těch, kteří žijí,
nejsou buď oběťmi, či strůjci zla?
Kdo z těch, kdo leží v hrobě, není
ostouzen přáteli i po smrti?
Měl by ses bát, že ti, kdo dnes ti tančí,
tě zítra zadupou. Timone, věř, že
když slunce zajde, každý zavře dveře.

Pánové vstanou od stolu, a aby projevili obdiv a oddanost Timonovi, každý se chopí tanečnice a tančí v kole, muži se ženami, za doprovodu vznešené hudby hobojů. Hudba i tanec přestanou.

TIMON Půvabné dámy, vaše představení
okrášlilo náš večer, jenž by bez vás
zdaleka nebyl takhle nádherný.
Dodaly jste mu, dámy, lesk a šarm
a předčily mé očekávání.
Za to vám skládám dík.

1. DÁMA Takhle hezky nás nikdo nepochválil.

APEMANTUS Nechápu, co je hezkého na tom chválit takovou špínu?

TIMON Nabídněte si, prosím, občerstvení,

Please you to dispose yourselves.

ALL LADIES Most thankfully, my lord.

Exeunt Cupid and ladies.

TIMON Flavius.

FLAVIUS My lord?

TIMON The little casket bring me hither.

FLAVIUS Yes, my lord. *(Aside)* More jewels yet!
There is no crossing him in 's humour;
Else I should tell him, well, i' faith I should,
When all's spent, he'ld be crossed then, an he could.
'Tis pity bounty had not eyes behind,
That man might ne'er be wretched for his mind.

Exit.

1. LORD Where be our men?

SERVANT Here, my lord, in readiness.

2. LORD Our horses!

Re-enter Flavius, with the casket.

TIMON O my friends, I have one word
To say to you. Look you, my good lord,
I must entreat you, honour me so much
As to advance this jewel; accept it and wear it,
Kind my lord.

1. LORD I am so far already in your gifts –

ALL So are we all.

Enter a Servant.

SERVANT My lord, there are certain nobles of the senate newly alighted, and come to visit you.

TIMON They are fairly welcome.

Exit Servant.

FLAVIUS I beseech your honour, vouchsafe me a word; it does concern you near.

TIMON Near! Why then, another time I'll hear thee. I prithee, let's be provided to show them entertainment.

FLAVIUS *(Aside)* I scarce know how.

Enter a Second Servant.

2. SERVANT May it please your honour, Lord Lucius,
Out of his free love, hath presented to you
Four milk-white horses, trapped in silver.

a buďte u nás, dámy, jako doma.

DÁMY Děkujem, vzácný pane.

Odejdou Amor a dámy.

TIMON Flavie.

FLAVIUS Ano, pane?

TIMON Přines mi tu skříňku.

FLAVIUS Jak přejete si. *(Stranou)* Další klenoty!
Teď nemá smysl se s ním dohadovat.
Měl bych ho ale vážně varovat.
Když nezbývá nic, není z čeho brát.
Štědrost je dobrá vlastnost, ale ti,
kteří ji ctí, na ni zle doplatí.

Odejde.

1. PÁN Kde jsou lidé od nás?

SLUHA Čekají na vás.

2. PÁN Přistavte kočár!

Vrací se Flavius se skříňkou.

TIMON Než se rozejdeme,
pánové, na slovíčko. Příteli,
bude mi velkou ctí, když ode mne
přijmete na památku tento šperk.
Noste ho, pane.

1. PÁN Já už mám od vás tolik dárečků!

VŠICHNI To máme všichni.

Vystoupí Sluha.

SLUHA Pane. Ze senátu vás přišli navštívit jistí vzácní pánové.

TIMON Jsou u mě vítáni.

Odejde Sluha.

FLAVIUS Vzácný pane, musím s vámi mluvit ve vážné věci.
Ve vašem zájmu.

TIMON V mém zájmu? Jestli jde o můj zájem, tak to odložme.
Je třeba bohatě pohostit přítomné.

FLAVIUS *(Stranou)* Pomalu není čím.

Vystoupí 2. sluha.

2. SLUHA Vážený pane, pan Lucius vám
z upřímné lásky darem posílá
čtyři bělouše v stříbrném postroji.